

A jövedelmen kívüli tényezőkben megnyilvánuló gyermekszegénység és kirekesztődés

Tartalom

Bevezető	2
Szegénység, depriváció	3
A gyermekes háztartások jövedelmi helyzete	3
Az alapvető szükségletek kielégítettségének korlátozottsága	5
Egészségmegőrzés.....	9
A gyermeki lét szempontjából fontos javak hiánya, kedvezőtlen lakáskörülmények	10
A gyermek életkorának megfelelő játékkal való rendelkezés.....	12
A gyermekek társas kapcsolatainak anyagi korlátai.....	13
Összegzés	16

Táblázatok

Módszertan

Jelmagyarázat

Elérhetőségek

Bevezető

Az Európai Unió 2010-et a Szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évének nyilvánította, többek között abból a célból, hogy erősítse a társadalmi szolidaritást, felhívja a nyilvánosság figyelmét a szegénység és társadalmi kirekesztés tényére és veszélyeire, valamint mozgósítsa a társadalom minden szereplőjét a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre. Mivel az Európai Unió intézkedései közvetlenül vagy közvetve hatással vannak a tagországok szociálpolitikájára, a gyermekek életkörülményeinek mind szélesebb körű ismerete hozzájárulhat a gyermekszegénység csökkentésére irányuló intézkedések meghozatalához, ami a szegénység generációk közötti átörökítését is mérsékelheti.

A gyermekek helyzetének feltérképezését célzó tudományos kísérletek viszonylag új keletűek. Az ezredfordulóig jószerevel még igény sem merült fel arra, hogy a gyermeki lét körülményeit önálló keretek közt vizsgálják, s „saját jogán” az Európai Unió tagországaiban is csak az 1990-es évektől kezdve lett társadalompolitikai kérdés a gyermekek szociális helyzetének feltárása.

Ez az elemzés a 2009. évi EU-SILC- (*Statistics on Income and Living Conditions*) adatfelvétel nemzeti adaptációja, valamint az ahhoz kapcsolódó kiegészítő modul alapján készült. Az EU-SILC-felvétel a jövedelmekre, a társadalmi kirekesztés szintjére és összetételére, illetve a szegénységre vonatkozóan gyűjt adatokat. A 2009. évi kiegészítő modul célja a szegénység nem jövedelmi alapú vizsgálata volt, vagyis az életmód, életvitel területén megmutatkozó nélkülözést, ezen belül is a gyermekek nevelésének feltételeiben jelentkező nehézségeket tárta fel. Főbb megállapításaink:

- A gyermekszegénység összetett jelenség, ami a létbizonytalanság körén belül az elégtelen és egészségtelen táplálkozást, a rossz lakásviszonyokat és a kielégítetlen alapszükségletek sorát hordozza magában.
- A hátrányos helyzet legfőbb okai a társadalmi egyenlőtlenségben keresendők. A gyermekek deprivációjának magyarázata főleg az őket nevelő család jövedelemszegénységének következménye, ami nem ritkán jár együtt a szülők negatív munkaerő-piaci potenciáljával.
- A szülők az alapvető szükségletek kielégítése terén akár saját jólétük rovására is biztosítják gyermeküknek a megfelelő minőségi táplálkozást, a ruházatot, azonban a társas kapcsolatok esetében ez már nincs így.
- A háztartás jövedelemszegénysége nagyobb eséllyel társul a javak halmozott nélkülözéséhez.

Szegénység, depriváció

Szegénység, kirekesztődés, depriváció – napjaink egyre gyakrabban hangoztatott fogalmai, amiket a kutatások során többféleképpen tematizáltak és értelmeztek. Ennek köszönhetően egyszerre több, párhuzamosan is alkalmazott szegénységkonceptió és szegénységmeghatározás van a köztudatban, s nincs egyetlen és mindenre alkalmazható univerzális, objektív mérce^{1,2}. A szegénység fogalmát ma már egyre inkább a társadalmi kirekesztés, kirekesztődés fogalomköre váltja fel, s bár elmondható, hogy a szegénység és kirekesztés fogalma szoros kapcsolatot mutat,³ mégsem tehetünk közülük egyenlőségjelet. A hátrányos helyzet nem mindenkit érint egyformán, s annak a kockázatnak a nagysága, hogy egy háztartás, egy család szegénységbe csúszik-e, vagy sem, szoros összefüggésben áll azzal, hogy tagjai mely társadalmi réteghez tartoznak, s életük mely szakaszában járnak. A gyermeki lét minőségének elsődleges meghatározója a családi környezet. A gyermekek szegénységének és kirekesztettségének feltérképezése során nem feledkezhettünk meg arról, hogy helyzetük és a jövőjükre vonatkozó kilátásaik összefonódnak az őket körülölelő háztartás⁴ anyagi és mentális helyzetével, s nem függetlenek a család értékítéletétől sem. Ezért az elemzés arra koncentrál, hogy a háztartások életét leginkább meghatározó tényezők (a háztartás egy főre jutó nettó jövedelme,⁵ a háztartásfő iskolai végzettsége, munkaerő-piaci pozíciója stb.) milyen mértékben determinálták a gyermekek anyagi deprivációjának mértékét. Az elemzés során a gyermekek életvitelében megmutatózó, a többség számára már kielégített szükségletek területén vetjük számba a nélkülözéseket (például alapvető szükségletek kielégítése, egyes tartós javak megléte, illetve hiánya, valamint a rossz lakáskörülmények és a lakásfelszereltség legalapvetőbb szintje).

A gyermekes háztartások jövedelmi helyzete

Az elemzés célja ugyan nem a jövedelmi depriváció vizsgálata, mégis megkerülhetetlen a gyermekes háztartások anyagi helyzetének feltérképezése. Ugyanakkor a jövedelem inkább csak abból a szempontból kap szerepet, amennyiben nagyságrendbeli eltérései determinálják a gyermekek anyagi javaktól való megfosztottságát. Az alapfeltevés az volt, hogy a gyermek jelenléte alapjaiban változtatja meg egy háztartás jövedelmi szerkezetét; hiszen korábbi tanulmányok egész sora állapította már meg, hogy a depriváció és az anyagi jólét egymástól nem függetlenek, a gyermekszám emelkedésével pedig nő a háztartás szegénységi kockázata is. Ugyanakkor

¹ Spéder Zsolt: *A szegénység változó arcai. Tények és értelmezések* (Budapest, Andorka Rudolf Társadalomtudományi társaság – Századvég Kiadó, 2002)

² Péter László: *Vázlatok a szegénység szociológiájához* (Kolozsvár, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2006)

³ A témáról lásd bővebben: Havasi Éva: *Megélhetési nehézségek, anyagi depriváció* (TÁRKI Monitor-jelentések, 2005), valamint Kapitány Balázs–Spéder Zsolt: *Szegénység és depriváció, Társadalmi összefüggések nyomában* (KSH–NKI, Műhelytanulmányok, 2004).

⁴ A háztartás olyan személyek összessége, akik – függetlenül a rokoni kapcsolatoktól – egy jövedelmi, illetve fogyasztói közösséget képeznek, folyamatos életviteli költségeiket részben vagy egészben közösen viselik.

⁵ Elemzésünkben következetesen egy főre jutó értékekkel számoltunk, amivel a magyarországi társadalmi-gazdasági realitásokhoz próbáltunk meg jobban közelíteni. A módszer alkalmazásával elutasítottuk – a fejlettebb nyugat-európai országokban jól alkalmazható – az ekvivalenciaszámítások alapját képező paradigmát, ami a gyermekek szükségleteit mindig jóval alacsonyabbra értékeli, mint a felnőttekét. (Az OECD2-skála szerint az első felnőtt 1,0, további felnőtt 0,5, a gyermek 0,3 fogyasztási egységet képvisel.) Számításainkban így elismertük azt, hogy hazánkban a szülők sokszor erőn felül, illetve saját szükségleteik átcsoportosításával képesek csak gyermekeik nevelését biztosítani.

nem jelenthetjük ki egyértelműen, hogy az alacsony jövedelem egyben nyomort is jelent, és az évről évre változó jövedelem sem áll automatikusan kapcsolatban a fogyasztás szintjével.⁶ Az anyagi nehézség sokszor csak valamilyen krízis következménye és időszakos; nagysága pedig adataink szerint sem feltétlenül tükröződött minden esetben automatikusan a mért fogyasztással. Ugyanakkor nem lehet lebecsülni jelentőségét, mivel a gazdasági bizonytalanság káros hatással lehet a gyermekek iskolai előmenetelére, későbbi potenciáljára, s így nőhet annak a valószínűsége, hogy ő maga is szegény szülő lesz. Kevésbé egalitáriánus⁷ és egyenlőtlenségekkel terhelt társadalmunkban a tartós és gyakori szegénység jelenti az igazi problémát, mivel itt nemcsak az életutakban, hanem törvényszerűen a nemzedékek között is kisebb a mobilitás.

1. táblázat

A gyermeket nevelő háztartások száma, az ott élő gyermekek aránya, és e háztartások egy főre jutó éves nettó jövedelme, 2009

Megnevezés	Első ötödből 1. tized	1.	2.	3.	4.	5.	Ötödik ötödből 10. tized	Összesen
		ötöd						
A 16 évnél fiatalabb gyermekek száma, ezer fő	371	665	414	257	164	108	51	1 608
A 16 évnél fiatalabb gyermekek megoszlása, %	23,1	41,4	25,7	16,0	10,2	6,7	3,2	100,0
Háztartások száma, ahol 16 évnél fiatalabb gyermek él, ezer háztartás	175	343	272	187	123	81	36	1 006
Az egy főre jutó éves nettó jövedelem alakulása a 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelők háztartásaiban, ezer Ft	311	406	648	825	1 028	1 553	1 813	657

2008 végén Magyarországon 1006 ezer háztartásban 1 millió 608 ezer 16 éven aluli gyermek élt, nagyobb részük (84%) két-, 16%-uk egyszülős háztartásban nevelkedett (ez utóbbiak zömét – 91%-át – az édesanyjánál helyezték el). A gyermekes háztartásokban élők egy főre jutó éves nettó jövedelme az átlagjövedelem 73%-át tette ki. A gyermekek 35%-a, mintegy 563 ezer élt a szegénységi küszöb alatt, az egyszülős háztartásban élő 0–15 évesek több mint 45%-a mindössze havi 39 ezer forint egy főre jutó nettó jövedelemből gazdálkodhatott. A szegények között is kitűnt azonban egy még szerényebb körülmények közt élő, jól körülhatárolható csoport, az alsó jövedelmi tizedbe tartozók halmaza, ahol az egy főre jutó nettó havi jövedelem

⁶ Már David Gordon elmélete is azt fejtegette, hogy a szegénység különböző vonatkozásai (jövedelmi szegénység, fogyasztási krízisek, lakáshátrányok stb.) egy időben meghatározott rendben kapcsolódnak egymáshoz. A jövedelmi szegénységet később követi a fogyasztási krízis, majd a vagyoni depriváció, esetleg a lakókörülmények leromlása. Ugyanez visszafelé is igaz, vagyis a jövedelmi pozícióban bekövetkezett javulás, a jövedelmi szegénységből való kilépés csak később érződik az életkörülmények más vonatkozásaiban.

⁷ Az egalitáriánus eszmény szerint mindenkit megillet a jog, hogy életét kiteljesítve, képességeit teljes körűen és szabadon kibontakoztathassa, azzal az egyetlen megszorítással, hogy másoknak meg kell hagynia a lehetőséget ugyanerre.

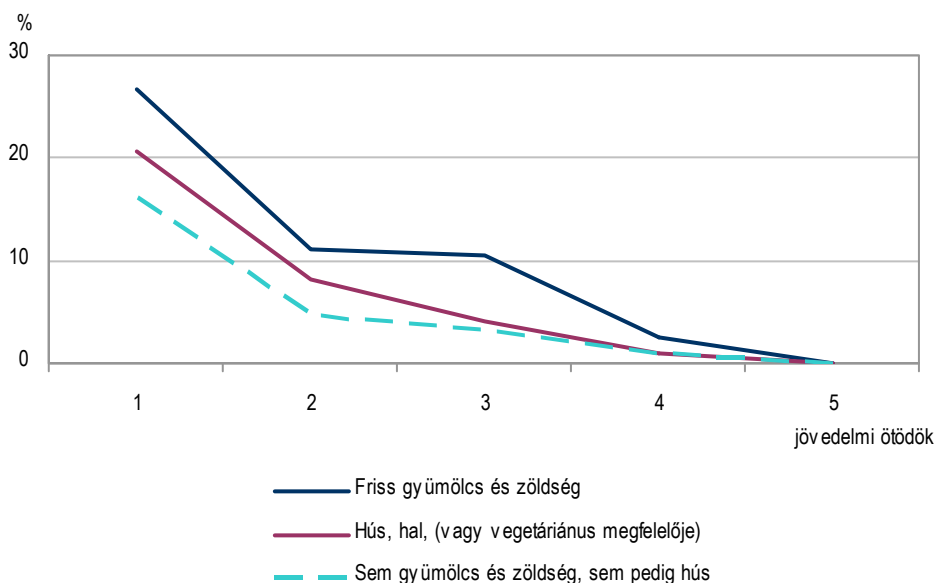
nem érte el még a segélyezési küszöböt⁸ sem. Ebbe a kategóriába tartozott az összes 16 éven aluli gyermek 23%-a.

Az alapvető szükségletek kielégítettségének korlátozottsága

A kirekesztettség jövedelmen kívüli egyéb tényezőire fókuszálva a továbbiakban azt kerestük, hogy a depriváció mely egyéb megnyilvánulási formái utaltak gyermekszegénységre. A valamitől való megfosztottság tekintetében első körben az alapvető szükségleti cikkekre, a napi háromszori étkezés, illetve a gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlen élelmiszerek meglétét vizsgáltuk. A felvétel adatai rávilágítottak, hogy Magyarországon az alapvetőnek tekintett szükséglet kielégítése szinte az egész népesség körében megoldott, és elenyésző (0,8%) azoknak a háztartásoknak az aránya, ahol a napi háromszori étkezés nem biztosított (bár ez is több ezer gyermeket jelent összességében). Azok, akik ezt a minimumnak tekinthető szükségletet sem tudták biztonságosan kielégíteni, a legszegényebbek közé, zömmel (86%) az alsó jövedelmi decilisben élőkhez tartoztak, és jellemzően (72,3%-ban) vidéken, községekben éltek.

1. ábra

Azon háztartások aránya, ahol anyagi okból nem képesek biztosítani a gyermekek számára napi rendszerességgel a megjelölt típusú étkezést, jövedelmi ötödök szerint, 2009

A nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is megfelelő táplálkozás már nem ennyire általánosan elérhető mindenkinek. Minden tizedik gyermeknek nem került anyagi okból naponta hús, illetve hal (vegetáriánusoknak pedig ezzel egyenértékű

⁸ Segélyezési küszöb az az összeg, melyet a segélyekre vonatkozó jogosultság megállapításánál vesznek figyelembe. Magyarországon ez az öregségi nyugdíjminimum összege, 2008–2009-ben 28 500 forint volt.

táplálék) az asztalára, és ez az alsó jövedelmi ötödben élők közül már minden ötödik gyermeket érintő probléma volt. Zöldség-, gyümölcsfogyasztás tekintetében még ennél is rosszabb a helyzet, az átlag magyar gyermekes háztartások 15%-ában volt ez pénzhiány miatt elérhetetlen, a csökkenő anyagi lehetőségekkel párhuzamosan pedig az előfordulások gyakorisága nőtt. Amennyiben a szülő, vagy a szülők munkanélkülivé váltak, a háztartás jelentősen megcsappant jövedelme és a megélhetés biztosítása miatt fogyasztásuk visszafogására kényszerültek. Ez természetesen kihatott az ételkészítés-fogyasztás alakulására is. A munkaerőpiachoz gyengén kapcsolódó, sokszor csak alapfokú végzettséggel⁹ rendelkező háztartásfők családjában élő gyermekek közül majd minden harmadik nem fogyasztott rendszeresen húst, több mint 38%-uk gyümölcsöt, egynegyedük pedig egyikhez sem jutott hozzá rendszeresen. Ezek a háztartások nyilvánvalóan nem rendelkeztek olyan anyagi, illetve kapcsolati tőkével, hogy módjukban állt volna az átmeneti jövedelemkiesést megtakarításaik felélésével, családi segítséggel átvészelni, illetve rosszabb esetben már huzamosabb ideje tartós szegénységben éltek, s ezért nem voltak képesek a kihívásokra megfelelő választ adni. Az egyszülős háztartásokban élő gyermekek egy részének sem volt sokkal könnyebb: háztartásaik 16%-ában húst, illetve több mint 19%-ában zöldséget, gyümölcsöt nem tudtak megfelelő rendszerességgel fogyasztani.

2. táblázat

Azon háztartások aránya, ahol a gyermekek anyagi nehézség miatt nem jutnak hozzá napi rendszerességgel a megfelelő élelmiszerekhez, háztartástípusonként, 2009

Megnevezés	Anyagi okok miatt nem fogyasztanak a gyermekek napi rendszerességgel		
	húst	gyümölcsöt	sem húst, sem gyümölcsöt
Összes gyermekes háztartás	10,4	14,5	7,7
Ebből:			
egyszülős háztartások	16,3	19,2	12,0
alapfokú iskolai végzettségű háztartásfőjű háztartások	24,8	36,5	20,3
munkanélküli háztartásfőjű háztartások	28,6	20,3	24,3

A rendelkezésre álló adatokból azt is megpróbáltuk feltérképezni, hogy a háztartásokban a fogyasztás tekintetében milyen szükségletkielégítési sorrendek érvényesültek, és itt azzal az előfeltevéssel élünk, hogy a szerényebb anyagi körülmények között élőknek a szülők saját jólétük rovására is megpróbálják kielégíteni gyermekeik

⁹ Az egyének iskolai végzettség szerinti besorolása a következő: 1. *Alapfokú végzettségűek*: legfeljebb az általános iskola 8. évfolyamán, illetve az általános iskola 8–10. évfolyamán végzetek. 2. *Szaktanácsosok*: szakiskolai (szaktanácsképző iskolai) szakképzést igazoló bizonyítvánnyal rendelkezők. 3. *Középfokú végzettségűek*: középiskolai szakképzést igazoló érettségivel, képesítő bizonyítvánnyal, gimnáziumi érettségivel vagy a középiskola elvégzését (érettségit) követően szerzett szakképzést igazoló bizonyítvánnyal, illetve iskolai rendszerű felsőfokú szakképzést igazoló bizonyítvánnyal rendelkezők. 4. *Felsőfokú végzettségűek*: főiskolai, egyetemi, illetve doktori (PhD- vagy DLA-) fokozatot igazoló oklevéllel rendelkezők.

mekük szükségleteit. A háztartások 15,8%-ában (145 ezer háztartásban) már szűkösek voltak az anyagi lehetőségek a felnőttek számára a kétnaponkénti hús fogyasztásához is, így a család már csak a gyermekek számára biztosította a napi húsfogyasztást. A gyermekes háztartások több mint 9%-ában azonban erre sem elegendő a jövedelem, és a háztartás egyik tagja sem engedheti meg magának a rendszeres húsfogyasztást.

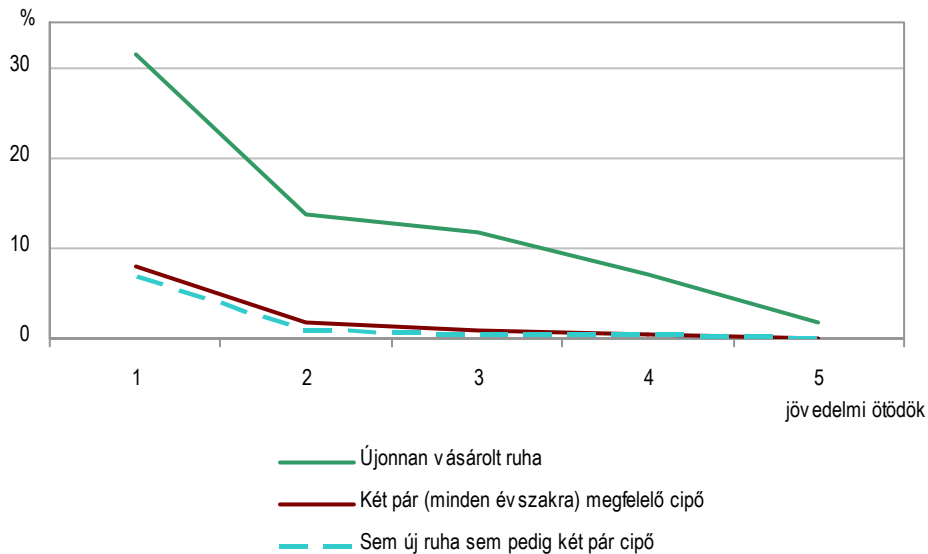
3. táblázat

A háztartásokban élő gyermekek hús-, hal-, illetve zöldség-, gyümölcsfogyasztása területi besorolás szerint, 2009

	($\%$)				
Megnevezés	Budapest	Megyei jogú város	Egyéb város	Község	Összesen
Hús, hal (vegetáriánusoknak ezzel egyenértékű étel) fogyasztása					
Megengedhetik maguknak	90,7	91,3	87,2	84,4	87,4
Nem engedhetik meg maguknak anyagi források hiánya miatt az adott terméket	7,0	7,5	10,2	13,2	10,4
Nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket	2,3	1,2	2,5	2,4	2,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zöldség, gyümölcs fogyasztása					
Megengedhetik maguknak	87,9	85,3	85,2	76,9	82,5
Nem engedhetik meg maguknak anyagi források hiánya miatt az adott terméket	9,2	12,0	11,9	20,0	14,5
Nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Több mint 70 ezer családban sem gyümölcsöt, sem húst nem fogyasztottak a gyermekek napi rendszerességgel, aminek legfőbb oka az anyagi lehetőségek beszűkülése volt (az ebbe a csoportba sorolható háztartások majd háromnegyede az alsó jövedelmi ötödbe tartozott). A helyzet egyértelműen romlott a lakóhely településnagyságának csökkenésével, ami összefüggésben van a jövedelmeknek a kisebb településekre rovására megmutató területi szóródásával. Az elmúlt években megváltozott a vidéken élők életvitele, egyre kevesebben foglalkoznak már saját termeléssel, így az abból származó, az évek során egyre kisebb arányt képviselő fogyasztás – a 2000. évihez képest 9 százalékpontos a csökkenés – nem tudta kompenzálni a kistelepülésekre jellemző negatív irányú jövedelmekülönbséget.

Azon háztartások aránya, ahol anyagi okból nem képesek biztosítani gyermekeik számára az újonnan vásárolt ruházati termékeket, jövedelmi ötödök szerint, 2009

Arról is megkérdeztük a háztartásokat, hogy volt-e lehetőségük a háztartás minden 16 éven aluli gyermeke számára új ruházati termék, illetve cipő vásárlására. A ruházati cikkeknel a hangsúly az új ruhán volt. Természetesen nem kellett minden egyes ruhának újnak lennie, amit a család vett, a kérdés arra irányult inkább, hogy a háztartásnak anyagilag megengedhető-e egyáltalán, hogy új ruhadarabot is tudjon venni, ha az éppen szükségessé válik. A cipők esetében figyelembe véve az időjárási viszonyokat a kérdés cipőre, csizmára, szandálra stb., illetve egy váltócipőre is vonatkozott.

Cipőt, csizmát a háztartások legnagyobb részében újat vásároltak, azonban új ruhát az összes 16 éven aluli gyermek közül minden ötödik pénzhány miatt nem kapott, és ez legfőképp a három- és többgyermekes községben élőket (42%), valamint az alsó jövedelmi tizedbe tartozókat érintette. Ez utóbbiak háztartásaiban több mint 36% volt azoknak az aránya, ahol inkább használtan szerezték be az öltözködéshez szükséges darabokat.

4. táblázat

A gyermekek részére új ruhát vásárolni nem képes háztartások megoszlása, 2009

(%)					
Megnevezés	Budapest	Megyei jogú város	Egyéb város	Község	Összesen
Gyermekes háztartások összesen	14,0	19,9	29,4	36,7	100,0
Ebből:					100,0
1 gyermekes háztartások	22,3	24,4	21,9	31,3	100,0
2 gyermekes háztartások	10,6	20,6	30,7	38,1	100,0
3 és többgyermekes háztartások	6,9	12,9	38,0	42,2	100,0

Egészségmegőrzés

Az alapvető szükségletek fontos indikátora a gyógyszereket anyagi okból nélkülözni kényszerülők aránya. Azt tudakoltuk a háztartásoktól, hogy előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszert. Átlagosan a gyermekes családok 8%-a nem volt erre képes. Adataink azt mutatták, hogy ebben a tekintetben a szülő munkanélkülivé válása jelenti a legnagyobb kockázatot. Az ilyen háztartásokban több mint 21% volt azoknak az aránya, ahol nem tudták kiváltani a gyermeknek az orvos által felírt orvosságot, míg az aktívknál ez az arány csak 4% volt. A legalsó jövedelmi decilisbe tartozó munkanélküli háztartásokban volt a legrosszabb helyzet, ahol a gyógyszert kiváltani képtelenek aránya már 29%-ra emelkedett, itt élt az összes 16 éven aluli gyermek 7%-a. Komoly veszélyt jelent még az alacsony iskolai végzettség is: a legfeljebb alapfokú végzettségű háztartásfőjű háztartások 19%-ában előfordult az adatfelvételt megelőző évben, hogy nem tudták a gyermek orvosát kiváltani a patikában. Érdekes, hogy a település típusa ebben az esetben nem mutatott összefüggést a depriváció mértékével.

5. táblázat

A gyermekek részére felírt gyógyszerek kiváltásának anyagi okból történő elmaradása, háztartástípusonként, 2009

(%)		
Megnevezés	A 16 éven aluli gyermekes háztartások	A 16 éven aluli gyermekek
	aránya	
Aktív háztartásfőjű háztartások	4,4	5,0
Ebből:		
1. jövedelmi tizedbe tartozók	8,9	9,7
10. jövedelmi tizedbe tartozók	3,4	4,0
Munkanélküli háztartásfőjű háztartások	21,2	27,1
Ebből:		
1. jövedelmi tizedbe tartozók	29,2	35,0
10. jövedelmi tizedbe tartozók	–	–

A gyermeki lét szempontjából fontos javak hiánya, kedvezőtlen lakáskörülmények

Egy iskoláskorba lépett gyermek tanulmányi fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy rendelkezzen otthonában olyan hellyel, ahol nyugodt körülmények között készülhet a következő napi órákra. E nyugodt helynek, ahol van elég tér, illetve fény, értelmezésünk szerint nem feltétlenül kellett külön szobában lennie, illetve nem jelentett automatikusan egy külön íróasztalt, azonban mindenképpen egy olyan területnek kellett lennie a lakásban, ahol az iskoláskorú gyermek zavartalanul foglalkozhatott házi feladata elkészítésével és tanulhatott.

Ebből a szempontból egyértelműen hátrányban voltak a többi gyermekkel szemben az alsó jövedelmi ötödbe tartozó háztartásokban élő gyermekek. Ezek több mint négyötöde nyilatkozott úgy, hogy nem képesek biztosítani iskoláskorú gyermekük számára a tanuláshoz, leckeíráshoz, a felkészüléshez szükséges alapvető feltételeket sem. Kényelemérzetük sem volt megfelelő, háztartásaik 86%-a szűkösnek érezte a lakást, melyben élt, ahol az alapvető komfortot nyújtó felszereltség is rossz volt: egyharmaduknál nem volt sem WC, sem fürdőszoba, 17%-uk lakása pedig nem rendelkezett semmilyen (köz-, illetve házcisatorna) vízvezetéssel sem.

6. táblázat

A háztartásokban a számítógéppel és interneteléréssel való nem rendelkezés aránya, 2009

A háztartások besorolása jövedelmi ötödek szerint				(%)
	1	2	3-x	Összes gyermekes háztartás
	gyermekes háztartások			

A számítógéppel anyagi okból nem rendelkező háztartások aránya, %

1 ötöd	25,1	22,0	35,8	26,5
1. ötödből 1 tized	25,9	27,0	43,3	31,6
5. ötöd	5,0	0,0	3,6	3,6
5. ötödből 10. tized	8,5	0,0	0,0	5,6
Összes gyermekes háztartás	12,7	12,0	24,4	13,9

A számítógéppel rendelkező háztartásokban az interneteléréssel anyagi ok miatt nem rendelkezők aránya, %

1 ötöd	13,2	14,8	17,8	14,7
1. ötödből 1 tized	14,1	18,7	25,0	18,2
5. ötöd	1,8	2,5	0,0	1,9
5. ötödből 10. tized	0,0	4,5	0,0	1,5
Összes gyermekes háztartás	7,8	9,6	12,2	8,8

Napjainkban, amikor egyre nagyobb szerepe van a vizualitásnak, az elektronikus médiáknak, így a rádióknak, tévének, a személyi számítógépeknek és a világhálónak, talán még nagyobb jelentőséget kell tulajdonítanunk a nyomtatott irodalomnak: vajon az új felfedezések és hatásaik véget vetnek-e a könyvek és a papírmédia világának, és vajon mi a szerepük a fiatal generációk kulturális-kommunikációs gyakorlatában. A felmérés során azt vizsgáltuk, hogy az ún. „Google-galaxis” fiatal lakói (ahol a háztartások 76%-ában megtalálható volt a személyi számítógép, 64%-ában pedig az internetelérés) rendelkeznek-e az életkoruknak megfelelő könyvekkel, illetve milyen mértékű az azzal szembeni elutasításuk, és hány %-ban nyilatkoztak úgy a háztartások, hogy nem is áll szándékukban az ismeretszerzésnek ezt a hagyományosnak nevezhető módját alkalmazni.

7. táblázat

A háztartások nyilatkozata, hogy biztosítani tudják-e gyermekük(eik) számára az életkorának megfelelő könyvet, a háztartás egy főre jutó nettó jövedelme szerint, 2009

Megnevezés						(%)
	1.	2.	3.	4.	5.	Összesen
	ötöd					
Megengedhetik maguknak	75,2	90,9	93,0	96,8	100,0	87,2
Nem engedhetik meg maguknak anyagi források hiánya miatt	19,5	6,2	5,5	2,7	0,0	9,8
Nincs szándékukban, nem szeretnék	5,3	2,9	1,5	0,5	0,0	3,0
Összesen	100	100	100	100	100	100

Adataink alapján azt találtuk, hogy van egy erős jövedelmi korlátja annak, hogy a gyermekek hozzájuthat-e koruknak megfelelő irodalomhoz: az alsó jövedelmi ötödbe tartozók közül minden ötödiknek ez nem adatott meg, míg a leggazdagabbaknak egyáltalán nem jelent problémát. Jelentősen befolyásolta a könyvek meglétét az otthonokban a háztartásfő társadalmi-gazdasági státusa. Az alapfokú végzettségűeknél találtuk egyrészt az anyagi okok miatti legmagasabb nélkülözési arányt, másrészt esetükben beszélhetünk a legerősebb érdektelenségről is. Majd 8%-uk nem is szeretne könyveket maga körül.

A családi környezet meghatározó szerepe elsődleges e tekintetben is. Az attribútumok, amelyek egy gyermek kultúrával való ismerkedését elsődlegesen lehetővé teszi, valamint az öröklött életesélyeket továbbviszi, egyrészt a szülő öröklött, illetve társadalmi-gazdasági státusán keresztül szerzett pénz, másrészt a szülők kulturális tőkéje. E kettő bírt esetünkben a legerősebb magyarázóerővel.¹⁰

¹⁰ Következtéseink egybecsengenek az OECD Nemzetközi programja a Tanulók Értékelésére (*Programme for International Student Assessment – PISA*) eredményeivel, amely megállapította, hogy a szülők társadalmi-gazdasági státusa után kulturális tőkéjük van legnagyobb hatással a gyermekek teljesítményére.

A háztartások válasza, hogy biztosítani tudják-e gyermekük(eik) számára az életkorának megfelelő könyvet, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009

(%)

Megnevezés	A háztartásfő iskolai végzettsége				Összesen
	általános iskola 8 osztálya vagy kevesebb	szakiskola, szakmunkásképző	középiskola	felsőfokú	
Megengedhetik maguknak	65,4	88,0	94,4	97,1	87,2
Nem engedhetik meg maguknak anyagi források hiánya miatt	27,0	9,1	4,0	2,3	9,8
Nincs szándékukban, nem szeretnék	7,6	2,9	1,6	0,6	3,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A gyermek életkorának megfelelő játékkal való rendelkezés

Egy gyermek életének a játék az egyik legmeghatározóbb része. Épp ezért kell, kellene, hogy legyen egy hely valahol a lakóhelyük szomszédságában, ahol biztonságos körülmények között homokozhatnak, kerékpározhatnak, illetve más egyéb játékkal szórakoztathatják magukat. Megkérdeztük arról a háztartásokat, hogy létezik-e ilyen biztonságosnak tekintett terület, ami lehetett egyrészt játszótér, vagy saját kert stb., ahol gyermekeik szabadon játszhattak. (A hangsúly minden esetben a biztonságos környezeten volt.) Leginkább a településtípus volt az, ami befolyással volt erre, amire magyarázatot a vidéken gyakori családi házas kertek nyújtotta biztonság adott. Ugyanakkor a jövedelem nem játszott szerepet e tekintetben.

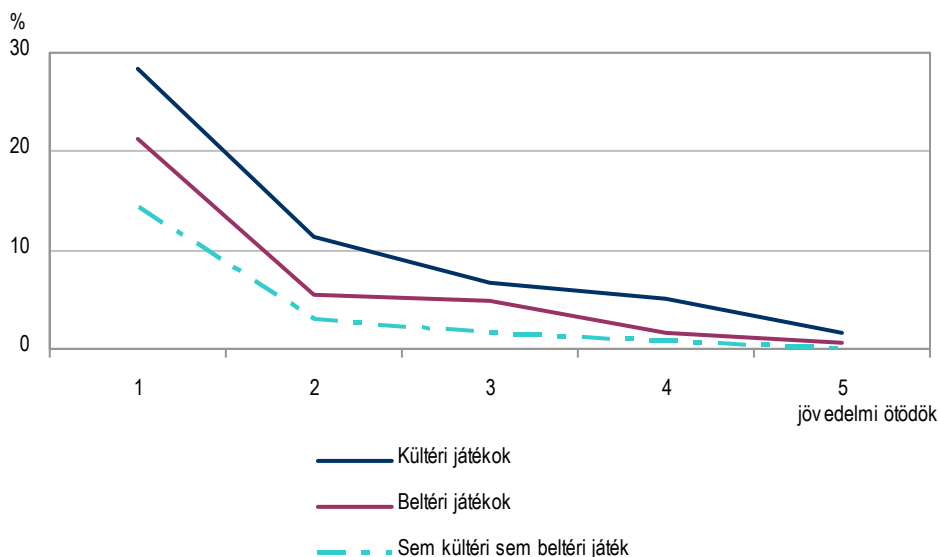
A biztonságos játszótér mellett a gyermekek életkorának megfelelő kültéri, illetve beltéri játékok meglétét, illetve hiányát is felmértük. A megkérdezés során mindig a gyermek életkorának és fizikai adottságainak megfelelő játékokkal való ellátottságról tudakozódtunk.

A gyermekes háztartások közül minden tizedik nyilatkozott úgy, hogy szűkös anyagi lehetőségei miatt nem tud megfelelő beltéri, 15%-uk pedig kültéri játékokat vásárolni gyermekének. Azok, akik egyiket sem tudták megfizetni, a 16 éven aluli gyermekes háztartások közel 7%-át tették ki. A különféle játékok nélkülözésének igazán az alsó jövedelmi ötödbe való tartozásnál volt nagyobb a valószínűsége, hiszen körükben minden hetedik háztartás számolt be ilyen hátrányos helyzetről, míg a felső jövedelmi ötödben ez fel sem merült. A szegénység kockázatát általában a munkaerő-piaci távollét növeli, és ez megmutatkozott a gyermekek játékszerrel való rendelkezésében is, mert a munkanélküli háztartásfőjű háztartásokban volt a legmagasabb ennek a nélkülözési aránya. Ezen háztartások egyharmadában nem volt tár-

sasjáték, építőkocka, vagyis lakásban használatos játék, míg a szabadban használatos kerékpár, görkorcsolya stb. 36%-uknál hiányzott.

3. ábra

Azon háztartások aránya, ahol anyagi okból nem képesek biztosítani gyermekeik számára a megfelelő játékokat, jövedelmi ötödök szerint, 2009

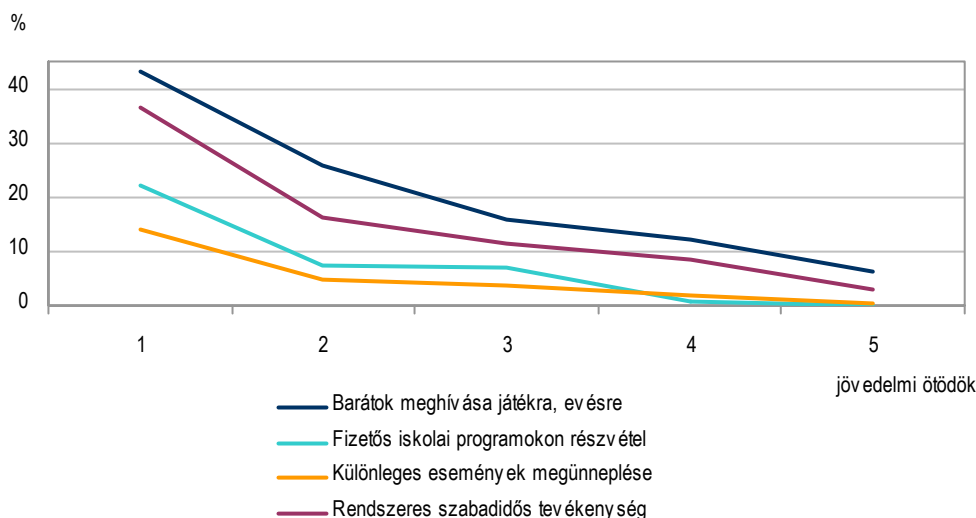

A gyermekek társas kapcsolatainak anyagi korlátai

Nemcsak a felnőttek, a gyermekek társas kapcsolatainak anyagi korlátok miatti hiánya is redukált életformához vezet, ezért megvizsgáltuk, hogy milyen mértékben van ez ma jelen a családok életében. Egyes esetekben – ahol azt a válaszok lehetővé tették – arra is kerestük a választ, hogy hasonlóan az alapvető létfenntartásnál (élelem, ruházkodás) tapasztaltakkal, vajon a szülők e tekintetben is gyermekeik szükségleteit sorolták-e előbbre?

A különböző társas kapcsolatok fenntartása egy bizonyos szinten túl már az anyagi erőforrások rendelkezésre állását is feltételezi gyermekeknél is. Barátokat meghívni közös játékokra, evésre nemcsak a rendelkezésre álló szabad hely meglétét jelenti, de magának a játék(ok)nak, mint eszköz(ök)nek, és a közösen elfogyasztani kívánt enivalónak a meglétét is feltételezi. Ez ugyan nem feltétlenül jelent kiugróan magas kiadást a családnak, de legalább egy minimális bekerülési szintet még így is feltételez, amit a gyermekes háztartások 27%-a anyagi nehézségek miatt nem volt képes kigazdálkodni jövedelméből. A jövedelmi szegénységgel a társas kapcsolatok ellehetetlenülése szoros kapcsolatot mutatott, és a legelszomorítóbb helyzetben az alsó jövedelmi ötödbe tartozó háztartások voltak, melyek 43%-a nem tudta megengedni ezt gyermekének, pedig szerette volna. Mivel a jövedelmi helyzet korrelál az alacsony iskolai végzettséggel, nem meglepő, hogy a munkaerőpiac szempontjából hátrányos, legfeljebb alapfokú végzettségű háztartásfőjű háztartásokban élő gyermekek 34%-a volt deprivált ebből a szempontból.

Azon gyermekes háztartások aránya, akik anyagi okból nem engedhetik meg maguknak a különböző programokon való részvételt, jövedelmi ötödök szerint, 2009

Vizsgáltuk a gyermekek rendszeres szabadidős tevékenységének korlátait is: arra a kérdésre kerestük a választ, hogy problémát jelent-e a háztartásnak, hogy biztosítsa összes gyermeke számára a rendszeres szabadidős tevékenységekben (például úszás, hangszeres zeneoktatás, különböző ifjúsági programok stb.) a részvételt, vagy anyagi lehetőségeik ezt már nem teszik elérhetővé. Rendszeresség alatt legálább havonta kétszeri alkalmat értettünk. A válaszok alapján elmondható, hogy minden ötödik 16 éven aluli gyermek számára az anyagi lehetőségek nem tették lehetővé az ilyen jellegű foglalkozáson való részvételt, bár szerették volna.

9. táblázat

A háztartások nyilatkozata, hogy biztosítva van-e minden felnőtt és gyermek tagja számára a különböző szabadidős tevékenység, 2009

A háztartás tagjai közül	Megengedhetik-e a maguknak, hogy	
	barátokat, vendégeket hívjanak vendégségbe	rendszeres szabadidős programon vegyenek részt
A felnőtt és a gyermek számára is biztosított	41,4	42,9
Egyikük számára sem biztosított	29,5	22,2
A felnőttnek nem, de a gyermeknek biztosított	13,9	20,5
A felnőttnek biztosított, de a gyermeknek nem	15,3	14,3
Összesen	100,0	100,0

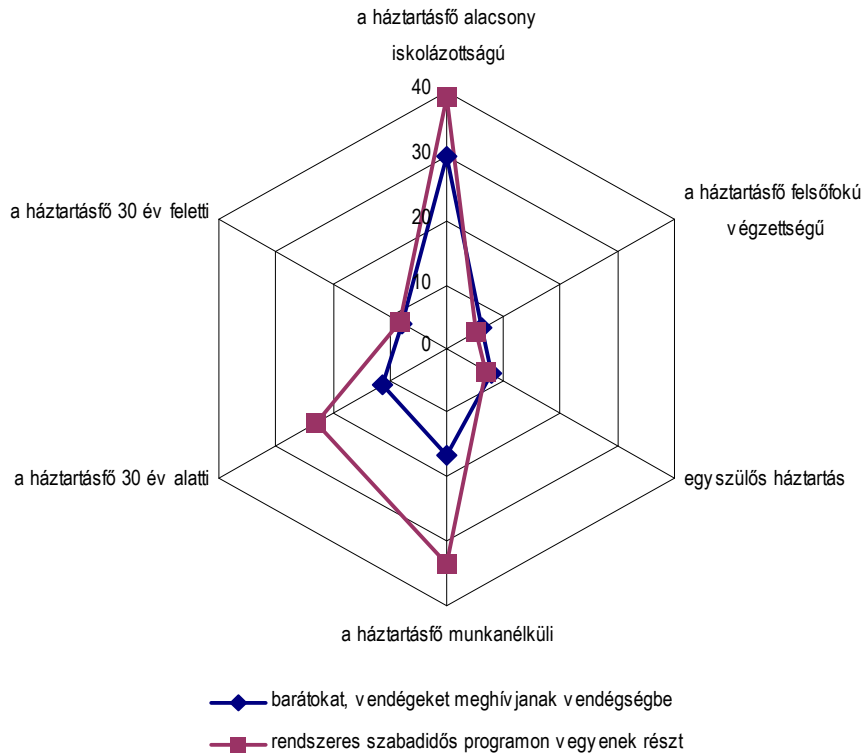
Azt, hogy a fizetős iskolai programokon egy gyermek részt tud-e venni, az alacsony jövedelem, és az arra befolyással bíró egyéb hátrányos helyzetek, mint például

ul a háztartásfő alacsony iskolai végzettsége determinálta leginkább. A legfeljebb alapfokú végzettségű háztartásfőjű háztartások körében majd minden második háztartás nyilatkozott úgy, hogy nem tudják megfizetni, hogy gyermekük ilyen programon részt vehessen, az e csoporton belüli háztartások 77%-a pedig az alsó jövedelmi tízedebe tartozott.

A szülők esetében is vizsgáltuk a különféle szabadidős tevékenységeken való részvétel lehetőségét. A felnőtteknél azt tudakoltuk, hogy megengedhetik-e maguknak, hogy rokonaikat, vagy barátait havonta legalább egyszer vendégül lássák, illetve elmenjenek velük vendéglőbe, cukrászdába, vagy hasonló helyre. Ezen túlmenően szabadidős tevékenységükről is érdeklődtünk, ami alatt moziba, színházba stb. járást, sporttevékenységet értettünk. Az arányok e tekintetben már jobban kiegyenlítődtek az alapvető szükségletek kielégítésénél tapasztaltakhoz képest, és a felnőtt háztartástagok sok esetben saját szükségleteiket elégítették ki elsősorban, amennyiben az az összes háztartástag számára az anyagi lehetőségek híján nem volt biztosítható. A különböző háztartástípusok viselkedésében jelentős eltéréseket tapasztaltunk. Az 5. ábra mutatja, hogy mennyiben képvisel más és más értékrendet egy-egy családtípus, és mennyire más és más magatartásformát mutatnak fel tagjai. A sokszög szabálytalansága jelzi a különböző háztartástípusok megkülönböztettségét. Az alacsony iskolázottságú háztartásfővel bíró háztartásokra jellemző leginkább az, hogy a szabadidős tevékenység esetén a felnőttek igényeit helyezik előtérbe. Közel egyharmaduknál a szülők barátait, rokonaikat vendégül látják, illetve 39%-uknál rendszeres szabadidős programokon vesznek részt, ugyanakkor ugyanezek a háztartások gyermekeik számára ezt már pénzhiányra hivatkozva nem biztosítják. Ez a magatartás sokkal kevésbé jellemző a felsőfokú végzettségűek háztartásaira. A munkanélküli háztartásokban a felnőttek főleg szabadidős programokon vesznek részt (33%), míg ugyanazt gyermekük már nem teheti meg, ugyanakkor ez az arány az aktív háztartásokban elenyésző (6%). A háztartásfő életkora is erősen befolyásolja a hozzáállást, hiszen míg a 30 év alatti fiatalok nem hajlandóak lemondani a szórakozási lehetőségekről, és rendszeresen járnak (23%) moziba, színházba, addig az idősebbek már csak 6%-ban teszik ezt meg úgy, hogy gyermekeik számára nem képesek ugyanezt biztosítani.

A különleges események (például a születés-, névnap, karácsony és egyéb vallási ünnepek) megtartása Magyarországon prioritást élvez a családok körében, és csak a lelegelesebb réteg az, akik – mivel semmilyen tartaléka, vagy jövedelemátcsoportosítási lehetősége nincs – nem ünneplik meg ezeket valamilyen formában. Ők a gyermekes háztartások 7%-át jelentették, és háztartásaikban élt a gyermekek 9%-a. Több mint kétharmaduk az alsó jövedelmi ötödbe tartozott.

Azon háztartások aránya, ahol a felnőttek számára nincs akadály a megjelölt szabadidős programokon való részvételnek, míg a gyermek(ek)nek ez anyagi korlátok miatt nem lehetséges, %, 2009

Összegzés

Elemzésünk során az eddigiekben azért, hogy érzékeltetni lehessen a jövedelmek változásai miatti életmódbeli különbségeket a gyermekes háztartások élethelyzeteinek feltérképezésekor jövedelmi ötödök, illetve tizedek szerinti besorolást alkalmaztunk. Összegzésként azonban, hogy a deprivációs helyzetek halmozódását is feltérképezhessük, meg kellett húznunk egy jövedelmi határvonalat, ami alatt a háztartásokat, illetve az abban élő személyeket szegénynek tekinthettük. Ehhez a szegénységi küszöböt¹¹ alkalmaztuk, ami alapján elmondható, hogy 2009-ben Magyarországon a gyermekszegénység mértéke 38%-os volt. A főbb háztartástípusokat elemezve látható, hogy a legrosszabb helyzetben a munkanélküli (77%), valamint az alapfokú iskolai végzettséggel (75%) bíró háztartásfők családjai voltak, legkevésbé pedig a felsőfokú végzettségűeket érintette. A gyermekek szegénységi kockázata¹² 2,1-szerese volt az országosnak, és miután a jövedelmi szegénységi kockázatot (RISK) egyrészt a munkaerő-piaci kirekesztődés, másrészt az eltartottak

¹¹ Szegénységi küszöb: az egy főre jutó medián nettó jövedelem 60%-a, havi 42 ezer forint. Szegénységi arány: az adott csoportba tartozó szegények száma az adott csoportba tartozó összes személyhez viszonyítva.

¹² Szegénységi kockázat: az adott csoportba tartozó szegények aránya az országos átlaghoz viszonyítva. Az 1-nél nagyobb érték az adott kategóriákba tartozók szegénységi küszöb alá kerülésének az átlagosnál nagyobb, az 1-nél kisebb érték pedig az átlagosnál kisebb kockázatát jelenti.

számának növekedése emeli, a nem dolgozó munkanélküli háztartásfőjű családokban élők, valamint a három- és többgyermekesek az átlagosnál magasabb szegénységi kockázatnak voltak kitéve. Az előbbiekben 4,2-szeres, az utóbbiakban 3,6-szoros volt a szegénységi küszöb alá kerülés esélye.

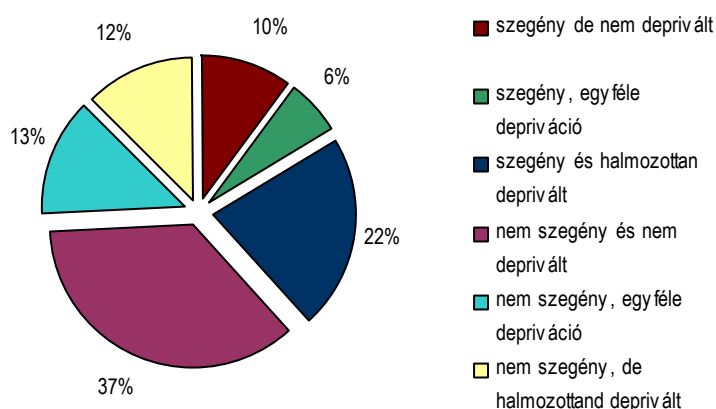
10. táblázat

A 16 éven aluli gyermekek szegénységi aránya és szegénységi kockázata a gyermekek száma szerint, 2009

A háztartásban	Szegénységi arány, %	Jövedelmi szegénységi kockázat (RISK)
1 gyermek él	21,1	1,16
2 gyermek él	36,2	1,98
3–x gyermek él	65,9	3,61
Összes gyermekes háztartás	38,5	2,11

Végezetül, a nem jövedelemmel mért szegénység összetevőire koncentrálnak, az előzőekben önállóan már vizsgált tételek kapcsolódását, halmozódását vizsgáltuk. Első körben a deprivációs elemeket öt csoportba soroltuk. Az első csoport a megélhetési szegénység keretein belül a megfelelő rendszerességgel és minőségben való élelemhez és a gyógyszerhez, a második a ruházkodáshoz kötődő kielégítettséget mérte. Az objektív dimenziók harmadik köre a gyermeki lét szempontjából alapvetőnek tekinthető, a lakásfelszereltséghez kapcsolódó dimenziókat vette számba. Negyedik körben a társas kapcsolatok anyagi korlátait kutattuk, majd az ötödik csoportosításban a gyermekek játékhoz, játszóhelyhez való hozzáférését mértük. Akkor beszélhetünk deprivációról az egyes önálló csoportokban, ha az adott körben legalább egy szükséglet kielégítetlen volt. Tovább szűkítve a kört a különböző deprivációs típusok együttes fennállását, deprivációs halmozódását is vizsgáltuk. Egy háztartást akkor nevezünk halmozottan depriváltnak, ha – az előzőekben felsorolt csoportonként felállított szempontokból – legalább 2 féle szempontból a nélkülözők közé tartozott. Az adatok elemzése során azt találtuk, hogy a 16 éven aluli gyermekek körét tekintve 37%-uk sem jövedelmi, sem pedig a nélkülözés nem pénzbeni megnyilvánulásainak formáiban nem volt hátrányos helyzetűnek tekinthető, ugyanakkor 63%-uk valamilyen szempontból deprivált. Szegény és halmozottan hátrányos helyzetű a gyermekek 22%-a, 55%-uk 3 vagy többgyermekes háztartásban nevelkedett. A jövedelmen kívüli tényezőkben megnyilvánult szegénységi kockázat jövedelmi szegénységgel párosulva jóval nagyobb volt, mint anélkül. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek majd háromszor annyian éltek szegény, mint nem szegény háztartásban.

A 16 évnél fiatalabb gyermekek megoszlása az anyagi depriváció és a jövedelmi szegénység megléte, illetve annak hiánya szerint, 2009, %

Halmazott deprivációban a szegény gyermekek közül minden negyedik érintett. Ez az érték alacsonyabb a 38%-os jövedelmi szegénységi aránnyal szemben, ami megerősíti azt a korábban már igazolni látszott előfeltevésünket, hogy a szülők az alapvető szükségletek kielégítése terén alacsony jövedelmük ellenére, akár saját jólétük rovására is biztosítják gyermeküknek a jólétet. Láthattuk azonban, hogy ez nem minden szükségletre terjedt ki, például a társas kapcsolatok terén a családi és a gyermeki jólét már nem szükségszerűen esett egybe.

11. táblázat

A halmozottan deprivált gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek aránya az adott csoportba tartozó összes gyermek %-ában, 2009

Háztartástípusok	Halmozottan deprivált gyermekek aránya, %		
	szegény háztartásokban	nem szegény háztartásokban	összesen
A háztartásban:			
1 gyermek él	39,5	18,2	22,7
2 gyermek él	48,2	22,1	31,6
3-x gyermek él	71,8	20,2	54,2
Összes gyermeces háztartás	56,8	20,1	34,2
A háztartásfő iskolai végzettsége:			
Alapfokú	75,7	49,1	69,0
Szakkunaképző	47,6	25,0	34,6
Középiskola	41,6	15,4	21,2
Felsőfokú	21,0	8,7	9,6
A háztartásfő gazdasági aktivitása:			
Aktív	46,6	17,8	25,9
Munkanélküli	77,5	41,4	69,1
Egyéb inaktív	63,6	38,8	55,9

Összességében elmondható, hogy a halmozódó depriváció leginkább a szegény, munkanélküli, alacsonyan képzett háztartásfőjű gyermekes háztartásokban élőket érintette. A gyermekszám növekedése pedig már önmagában emelte a depriváció halmozódásának az esélyét, azonban ha mindez jövedelmi szegénységgel is párosult, akkor az itt élő gyermekek közel háromnegyedének kirekesztettségét is valószínűsíthető lehet.

Táblajegyzék

1.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, jövedelmi ötödök szerint, 2009.....	21
2.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, jövedelmi ötödök szerint, 2009.....	23
3.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a település típusa szerint, 2009.....	25
4.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a település típusa szerint, 2009.....	27
5.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009	29
6.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009.....	31
7.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő gazdasági aktivitása szerint, 2009	33
8.	A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő gazdasági aktivitása szerint, 2009.....	35

1. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, jövedelmi ötödök szerint, 2009

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Első ötödből 1. tized	Jövedelmi ötödök					Ötödik ötödből 10. tized	Összesen
		1.	2.	3.	4.	5.		
Napi háromszori étkezés:								
Igen	23,0	42,2	25,4	15,8	10,0	6,7	2,9	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	86,0	86,0	0,0	9,1	4,9	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	45,5	45,5	54,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Összesen	23,5	42,5	25,2	15,7	10,0	6,6	2,8	100,0
Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény, hal fogyasztása:								
Igen	19,8	38,5	26,3	16,7	11,0	7,5	3,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	55,5	79,2	13,9	5,5	1,5	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	16,8	31,7	38,9	20,5	5,5	3,3	0,0	100,0
Összesen	23,5	42,6	25,3	15,6	9,9	6,6	2,8	100,0
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:								
Igen	18,0	36,4	27,1	17,1	11,5	7,9	3,4	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	51,1	73,1	15,5	9,1	2,3	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	39,6	62,9	21,0	6,8	6,4	2,9	0,0	100,0
Összesen	23,5	42,5	25,2	15,6	10,0	6,6	2,8	100,0
Két pár (időjárás viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő								
Igen	22,0	40,8	25,9	16,1	10,3	6,9	3,0	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	60,8	85,3	8,9	4,0	1,8	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	70,8	89,5	0,0	10,5	0,0	0,0	0,0	100,0
Összesen	23,4	42,5	25,2	15,7	10,0	6,6	2,8	100,0
Újonnan vásárolt ruha:								
Igen	18,5	36,1	26,8	17,6	11,3	8,1	3,6	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	45,3	70,0	18,0	7,7	4,3	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	25,8	52,7	26,9	10,7	5,2	4,5	0,0	100,0
Összesen	23,5	42,5	25,2	15,7	9,9	6,6	2,8	100,0
Életkorának megfelelő könyv								
Igen	19,2	37,8	26,5	17,1	11,0	7,6	3,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	53,8	75,5	16,9	4,7	3,0	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	44,2	69,9	19,1	9,5	1,5	0,0	0,0	100,0
Összesen	23,4	42,5	25,3	15,6	9,9	6,6	2,9	100,0
Kültéri játékok:								
Igen	18,4	36,4	26,6	17,9	11,2	8,0	3,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	51,3	74,5	16,8	5,3	3,1	0,3	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	22,4	46,0	32,5	10,4	6,2	4,9	1,8	100,0
Összesen	23,5	42,4	25,4	15,7	9,8	6,7	2,9	100,0
Beltéri játékok:								
Igen	19,5	37,7	26,6	17,2	11,1	7,5	3,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	56,5	80,0	13,0	5,2	1,4	0,4	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	29,6	59,4	26,3	10,2	4,1	0,0	0,0	100,0
Összesen	23,5	42,4	25,2	15,8	10,0	6,6	2,9	100,0
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:								
Igen	15,2	31,1	27,8	18,7	13,2	9,3	4,0	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	45,5	70,2	17,9	7,5	3,7	0,7	0,4	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	28,2	50,2	25,6	14,1	5,7	4,4	1,3	100,0
Összesen	23,5	42,2	25,4	15,6	10,0	6,7	2,8	100,0

1. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, jövedelmi ötödök szerint, 2009 (folytatás)

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Első ötödből 1. tized	Jövedelmi ötödök					Ötödik ötödből 10. tized	Összesen
		1.	2.	3.	4.	5.		
<i>Különleges események megünneplése:</i>								
Igen	20,6	39,2	26,4	16,5	10,7	7,2	3,2	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	53,6	77,0	11,9	8,9	1,6	0,6	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	42,5	59,9	22,5	5,8	7,9	3,8	0,0	100,0
Összesen	23,5	42,5	25,2	15,7	9,9	6,6	2,9	100,0
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre:</i>								
Igen	16,4	31,7	26,9	18,5	13,2	9,8	4,6	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	40,1	66,6	20,0	9,1	3,8	0,6	0,3	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	20,2	39,8	27,8	17,3	8,7	6,4	1,3	100,0
Összesen	23,4	42,4	25,2	15,8	9,9	6,7	2,9	100,0
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>								
Igen	22,4	42,0	27,3	14,4	9,5	6,9	3,0	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	58,2	81,7	11,9	5,8	0,6	0,0	0,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	43,6	66,5	16,2	11,8	5,5	0,0	0,0	100,0
Összesen	27,4	47,6	25,0	13,3	8,3	5,8	2,5	100,0
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>								
Igen	24,9	45,4	26,3	13,6	8,8	5,9	2,6	100,0
Nem	70,8	84,4	6,7	6,8	2,0	0,0	0,0	100,0
Összesen	27,4	47,6	25,2	13,2	8,5	5,6	2,5	100,0
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>								
Igen	21,0	40,1	25,1	15,8	11,1	7,9	3,5	100,0
Nem	28,7	47,5	24,7	16,2	7,7	3,8	1,4	100,0
Összesen	22,6	41,6	25,0	15,9	10,4	7,1	3,1	100,0
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>								
Nem	20,4	39,2	25,9	16,8	10,5	7,6	3,2	100,0
Igen	50,9	68,9	20,5	4,0	4,2	2,4	1,4	100,0
Összesen	22,6	41,4	25,5	15,8	10,1	7,2	3,1	100,0

2. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, jövedelmi ötödök szerint, 2009

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Első ötödből 1. tized	Jövedelmi ötödök					Ötödik ötödből 10. tized	Összesen
		1.	2.	3.	4.	5.		
Napi háromszori étkezés:								
Igen	435	741	352	196	128	83	38	1 499
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	15	15	–	1	0	–	–	16
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	1	0	–	–	–	–	1
Összesen	450	756	352	197	128	83	38	1 516
Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény, hal fogyasztása:								
Igen	316	578	323	182	123	82	38	1 289
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	127	165	18	6	2	–	–	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	7	13	12	8	2	1	–	35
Összesen	450	756	353	196	127	83	38	1 515
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:								
Igen	263	508	319	178	122	82	38	1 209
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	163	213	27	16	4	–	–	260
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	24	35	7	3	2	1	–	47
Összesen	450	756	353	196	128	83	38	1 516
Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő								
Igen	392	683	347	194	127	83	38	1 434
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	55	69	6	2	1	–	–	78
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	4	4	–	0	–	–	–	5
Összesen	450	756	353	197	128	83	38	1 517
Újnan vásárolt ruha:								
Igen	261	472	300	176	115	82	38	1 144
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	177	262	40	17	11	–	–	330
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	12	22	13	3	2	1	–	41
Összesen	450	756	353	197	127	83	38	1 515
Életkorának megfelelő könyv								
Igen	307	564	326	187	121	83	38	1 280
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	120	157	20	6	5	–	–	188
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	21	32	7	3	0	–	–	42
Összesen	447	753	353	195	127	83	38	1 511
Kültéri játékok:								
Igen	262	491	301	181	114	80	37	1 167
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	169	229	32	9	6	0	–	275
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	16	30	18	5	4	3	1	59
Összesen	447	749	351	194	123	83	38	1 501
Beltéri játékok:								
Igen	307	562	327	187	125	82	38	1 283
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	130	169	15	6	1	0	–	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	12	21	9	3	1	–	–	35
Összesen	449	752	351	197	127	82	38	1 509
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:								
Igen	163	320	241	145	106	70	32	881
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	192	271	46	17	9	1	1	344
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	78	125	54	26	9	9	3	223
Összesen	433	717	341	187	124	80	36	1 449

2. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, jövedelmi ötödök szerint, 2009 (folytatás)

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Első ötödből 1. tized	Jövedelmi ötödök					Ötödik ötödből 10. tized	Összesen
		1.	2.	3.	4.	5.		
Különleges események megünneplése:								
Igen	336	606	331	187	124	81	38	1 329
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	89	118	9	8	1	0	–	136
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	23	29	11	1	2	2	–	45
Összesen	449	753	351	196	127	83	38	1 511
Baráti körük rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre:								
Igen	154	291	203	123	92	67	33	776
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	217	330	65	27	12	1	1	435
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	68	117	76	43	20	14	4	270
Összesen	439	738	344	192	124	82	37	1 481
Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:								
Igen	178	316	157	77	52	39	17	642
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	81	102	9	4	0	–	–	115
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	17	21	2	2	1	–	–	26
Összesen	275	439	169	83	53	39	17	783
Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?								
Igen	228	383	168	81	54	38	17	724
Nem	49	57	2	2	0	–	–	61
Összesen	276	440	170	83	55	38	17	785
Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület ahol a gyermek biztonságban játszhat?								
Igen	319	563	283	159	115	79	35	1 199
Nem	118	181	69	40	19	9	5	318
Összesen	438	744	352	199	134	88	40	1 517
Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?								
Nem	372	668	355	209	134	92	41	1 458
Igen	91	115	24	4	4	3	2	149
Összesen	463	783	379	213	138	95	43	1 607

3. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a település típusa szerint, 2009

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Budapest	Megye- székhely és nagyvárosok	Többi város	Község	Összesen
Napi háromszori étkezés:					
Igen	14,8	17,7	30,4	37,2	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	15,5	6,4	6,2	71,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	0,0	54,5	45,5	0,0	100,0
Összesen	14,8	17,6	30,2	37,4	100,0
Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény hal fogyasztása:					
Igen	15,4	18,3	30,2	36,1	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	10,0	12,7	29,8	47,5	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	15,4	9,8	34,3	40,5	100,0
Összesen	14,9	17,5	30,2	37,4	100,0
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:					
Igen	15,8	18,2	31,2	34,8	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	9,4	14,6	24,8	51,3	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	14,6	15,9	29,7	39,7	100,0
Összesen	14,9	17,6	30,2	37,3	100,0
Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő					
Igen	15,0	17,9	30,3	36,8	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	12,2	9,7	26,2	51,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	0,0	0,0	52,5	47,5	100,0
Összesen	14,8	17,6	30,2	37,4	100,0
Újonnan vásárolt ruha:					
Igen	14,7	17,1	30,8	37,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	14,0	19,9	29,4	36,7	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	26,0	16,1	17,4	40,5	100,0
Összesen	14,9	17,5	30,2	37,4	100,0
Életkorának megfelelő könyv					
Igen	15,6	17,7	30,9	35,9	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	11,7	17,7	26,5	44,1	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	4,4	13,3	25,7	56,6	100,0
Összesen	14,9	17,6	30,3	37,3	100,0
Kültéri játékok:					
Igen	15,7	17,5	30,4	36,4	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	10,4	16,5	30,2	42,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	12,9	21,7	30,8	34,6	100,0
Összesen	14,8	17,5	30,4	37,3	100,0
Beltéri játékok:					
Igen	15,2	17,9	30,3	36,6	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	11,7	15,8	29,1	43,4	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	13,3	15,0	32,1	39,6	100,0
Összesen	14,8	17,6	30,2	37,4	100,0
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:					
Igen	17,4	19,5	30,5	32,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	12,2	13,9	33,0	40,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	9,5	14,1	24,7	51,7	100,0
Összesen	15,1	17,5	30,1	37,3	100,0

3. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a település típusa szerint, 2009 (folytatás)

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Budapest	Megye- székhely és nagyvárosok	Többi város	Község	Összesen
<i>Különleges események megünneplése:</i>					
Igen	15,3	17,2	31,4	36,2	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	12,6	19,5	19,7	48,2	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	3,4	25,7	18,8	52,1	100,0
Összesen	14,8	17,6	30,2	37,4	100,0
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játékosra és étkezésre:</i>					
Igen	15,8	18,8	29,7	35,7	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	13,0	16,5	32,6	37,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	13,8	15,5	28,0	42,6	100,0
Összesen	14,7	17,6	30,2	37,5	100,0
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>					
Igen	14,5	15,6	30,9	39,0	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	12,7	21,2	19,6	46,6	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	11,4	15,9	19,2	53,6	100,0
Összesen	14,2	16,3	29,1	40,4	100,0
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>					
Igen	14,5	15,9	28,9	40,8	100,0
Nem	10,7	23,5	30,1	35,8	100,0
Összesen	14,3	16,3	29,0	40,5	100,0
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>					
Igen	15,5	17,6	29,9	37,0	100,0
Nem	13,4	18,2	32,7	35,8	100,0
Összesen	15,0	17,7	30,4	36,8	100,0
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>					
Nem	15,0	18,0	30,5	36,6	100,0
Igen	16,5	18,0	21,4	44,2	100,0
Összesen	15,1	18,0	29,8	37,1	100,0

4. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a település típusa szerint, 2009

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Budapest	Megye- székhely és nagyvárosok	Többi város	Község	Összesen
Napi háromszori étkezés:					
Igen	209	245	460	585	1 499
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	2	0	2	12	16
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	–	0	1	–	1
Összesen	211	246	462	597	1 516
Legalább naponta egyszer hús húskészítmény hal fogyasztása:					
Igen	189	221	393	486	1 289
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	16	20	59	95	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	6	4	10	16	35
Összesen	211	245	462	596	1 515
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:					
Igen	187	204	383	435	1 209
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	19	34	67	141	260
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	6	8	13	20	47
Összesen	211	246	462	596	1 516
Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő					
Igen	201	239	440	553	1 434
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	10	7	19	42	78
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	–	–	3	1	5
Összesen	211	246	462	597	1 517
Újonnan vásárolt ruha:					
Igen	164	181	349	450	1 144
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	37	58	106	129	330
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	10	6	7	18	41
Összesen	211	245	462	597	1 515
Életkorának megfelelő könyv					
Igen	189	211	404	476	1 280
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	20	28	50	90	188
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	5	8	28	42
Összesen	211	245	462	594	1 511
Kültéri játékok:					
Igen	175	190	359	443	1 167
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	26	39	83	127	275
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	8	13	18	21	59
Összesen	210	241	460	591	1 501
Beltéri játékok:					
Igen	186	216	393	488	1 283
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	21	24	55	92	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	3	6	12	14	35
Összesen	210	245	460	594	1 509
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:					
Igen	148	164	270	299	881
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	35	43	114	152	344
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	21	27	57	118	223
Összesen	204	234	441	569	1 449

4. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a település típusa szerint, 2009 (folytatás)

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	Budapest	Megye- székhely és nagyvárosok	Többi város	Község	Összesen
<i>Különleges események megünneplése:</i>					
Igen	194	207	422	507	1 329
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	14	28	28	65	136
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	11	11	23	45
Összesen	209	246	461	595	1 511
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játékosra és étkezésre:</i>					
Igen	119	137	232	288	776
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	46	64	148	178	435
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	40	39	71	120	270
Összesen	204	240	451	585	1 481
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>					
Igen	91	90	201	259	642
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	12	21	22	60	115
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	7	5	13	26
Összesen	105	118	229	332	783
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>					
Igen	101	106	209	308	724
Nem	3	12	19	26	61
Összesen	105	118	229	334	785
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>					
Igen	179	191	360	469	1 199
Nem	34	57	105	122	318
Összesen	213	248	465	590	1 517
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>					
Nem	206	242	451	559	1 458
Igen	21	24	34	70	149
Összesen	227	266	486	628	1 607

5. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő iskolai végzettsége				Összesen
	alapfokú	szakmunkásképző	középiskola	felsőfokú	
<i>Napi háromszori étkezés:</i>					
Igen	17,1	40,8	25,6	16,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	39,6	41,4	14,0	5,1	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	45,5	0,0	54,5	0,0	100,0
Összesen	17,3	40,7	25,5	16,4	100,0
<i>Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény hal fogyasztása:</i>					
Igen	14,5	39,9	27,3	18,4	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	41,7	47,4	9,4	1,5	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	19,7	40,7	29,2	10,4	100,0
Összesen	17,4	40,7	25,5	16,4	100,0
<i>Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:</i>					
Igen	12,0	40,5	28,1	19,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	43,7	42,0	11,6	2,8	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	37,7	40,7	18,1	3,6	100,0
Összesen	17,4	40,7	25,4	16,4	100,0
<i>Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő</i>					
Igen	16,4	40,7	26,0	16,9	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	43,6	40,4	11,8	4,3	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	43,9	45,6	10,5	0,0	100,0
Összesen	17,4	40,7	25,5	16,4	100,0
<i>Újnan vásárolt ruha:</i>					
Igen	13,1	40,3	27,7	18,9	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	37,6	41,9	16,0	4,6	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	11,1	43,7	21,8	23,3	100,0
Összesen	17,4	40,7	25,5	16,4	100,0
<i>Életkorának megfelelő könyv</i>					
Igen	13,1	40,9	27,7	18,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	48,1	37,5	10,5	3,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	44,1	39,2	13,4	3,3	100,0
Összesen	17,4	40,5	25,6	16,4	100,0
<i>Kültéri játékok:</i>					
Igen	12,4	41,6	27,7	18,4	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	42,9	39,0	13,4	4,7	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	28,6	24,3	29,8	17,3	100,0
Összesen	17,5	40,5	25,6	16,3	100,0
<i>Beltéri játékok:</i>					
Igen	13,6	41,2	26,9	18,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	46,9	39,4	11,1	2,6	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	30,2	26,0	38,2	5,7	100,0
Összesen	17,4	40,6	25,6	16,4	100,0
<i>Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:</i>					
Igen	10,2	37,9	29,8	22,0	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	37,4	41,3	15,9	5,4	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	21,9	47,4	22,1	8,7	100,0
Összesen	17,7	40,2	25,7	16,4	100,0

5. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009 (folytatás)

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő iskolai végzettsége				Összesen
	alapfokú	szakmunkásképző	középiskola	felsőfokú	
<i>Különleges események megünneplése:</i>					
Igen	15,1	40,5	26,6	17,7	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	43,4	40,8	12,3	3,4	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	26,1	42,6	23,6	7,8	100,0
Összesen	17,4	40,6	25,5	16,4	100,0
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre:</i>					
Igen	10,3	39,9	28,1	21,8	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	34,0	43,1	18,3	4,6	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	15,3	40,6	26,0	18,1	100,0
Összesen	17,5	40,9	25,1	16,5	100,0
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>					
Igen	14,7	46,0	22,7	16,6	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	48,5	39,8	9,8	1,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	31,4	45,2	15,0	8,5	100,0
Összesen	19,4	45,2	20,9	14,6	100,0
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>					
Igen	17,1	46,2	21,5	15,2	100,0
Nem	54,6	31,9	12,6	0,9	100,0
Összesen	19,2	45,4	21,0	14,4	100,0
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>					
Igen	15,9	38,9	27,3	18,0	100,0
Nem	21,0	44,1	20,5	14,4	100,0
Összesen	16,9	39,9	25,9	17,2	100,0
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>					
Nem	14,8	40,7	26,7	17,7	100,0
Igen	44,4	29,1	18,9	7,7	100,0
Összesen	17,0	39,9	26,1	17,0	100,0

6. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő iskolai végzettsége				Összesen
	alapfokú	szakmunkásképző	középiskola	felsőfokú	
Napi háromszori étkezés:					
Igen	297	617	339	246	1 499
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	10	4	2	1	16
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	–	0	–	1
Összesen	307	621	341	246	1 516
Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény hal fogyasztása:					
Igen	210	524	318	238	1 289
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	90	84	14	2	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	8	12	9	6	35
Összesen	308	620	341	246	1 515
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:					
Igen	163	498	311	237	1 209
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	124	105	23	8	260
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	21	19	7	1	47
Összesen	308	621	341	246	1 516
Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő					
Igen	267	591	334	242	1 434
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	40	27	7	4	78
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	3	0	0	5
Összesen	308	621	341	246	1 517
Újnan vásárolt ruha:					
Igen	168	469	289	219	1 144
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	136	135	44	16	330
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	4	17	9	12	41
Összesen	308	620	341	246	1 515
Életkorának megfelelő könyv					
Igen	191	531	321	237	1 280
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	97	69	15	7	188
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	19	17	5	1	42
Összesen	308	616	341	246	1 511
Kültéri játékok:					
Igen	163	494	291	218	1 167
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	128	105	30	12	275
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	16	14	18	12	59
Összesen	307	613	339	242	1 501
Beltéri játékok:					
Igen	197	536	310	240	1 283
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	100	72	16	4	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	10	9	14	2	35
Összesen	306	618	340	245	1 509
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:					
Igen	107	335	238	202	881
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	140	144	45	15	344
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	53	106	45	19	223
Összesen	300	585	328	237	1 449

6. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő iskolai végzettsége szerint, 2009 (folytatás)

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő iskolai végzettsége				Összesen
	alapfokú	szakmunkásképző	középiskola	felsőfokú	
<i>Különleges események megünneplése:</i>					
Igen	229	544	317	239	1 329
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	68	52	12	4	136
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	10	22	11	2	45
Összesen	307	618	340	246	1 511
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre:</i>					
Igen	93	310	197	176	776
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	166	189	64	16	435
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	45	109	65	51	270
Összesen	304	608	327	243	1 481
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>					
Igen	114	289	125	113	642
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	63	42	9	2	115
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	11	10	4	1	26
Összesen	187	341	138	117	783
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>					
Igen	150	326	133	115	724
Nem	37	18	6	0	61
Összesen	187	344	139	116	785
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>					
Igen	223	471	290	215	1 199
Nem	78	142	58	39	318
Összesen	301	613	348	254	1 517
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>					
Nem	246	605	350	258	1 458
Igen	74	45	22	8	149
Összesen	319	650	372	266	1 607

7. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő gazdasági aktivitása szerint, 2009

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő gazdasági aktivitása			Összesen
	aktív	munkanélküli	egyéb inaktív	
Napi háromszori étkezés:				
Igen	79,3	8,3	12,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	13,0	68,5	18,5	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	54,5	0,0	45,5	100,0
Összesen	78,8	8,7	12,5	100,0
Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény, hal fogyasztása:				
Igen	82,3	6,8	10,9	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	50,3	24,0	25,7	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	72,9	11,9	15,2	100,0
Összesen	78,7	8,7	12,6	100,0
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:				
Igen	83,6	6,1	10,4	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	54,1	22,8	23,1	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	65,0	13,1	21,9	100,0
Összesen	78,8	8,7	12,5	100,0
Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő				
Igen	80,1	8,0	12,0	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	46,3	28,8	24,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	29,2	9,6	61,2	100,0
Összesen	78,8	8,7	12,5	100,0
Újonnan vásárolt ruha:				
Igen	83,6	5,9	10,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	58,5	20,5	21,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	66,7	14,4	18,9	100,0
Összesen	78,7	8,7	12,5	100,0
Életkorának megfelelő könyv				
Igen	82,5	6,4	11,1	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	51,3	26,9	21,7	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	56,8	17,2	26,0	100,0
Összesen	78,7	8,7	12,6	100,0
Kültéri játékok:				
Igen	83,1	6,6	10,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	54,7	21,4	23,9	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	81,8	6,3	11,9	100,0
Összesen	78,8	8,8	12,4	100,0
Beltéri játékok:				
Igen	82,2	6,5	11,3	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	49,9	27,2	23,0	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	81,6	7,5	10,9	100,0
Összesen	78,9	8,6	12,4	100,0
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:				
Igen	86,8	4,8	8,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	59,1	18,1	22,8	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	75,0	11,2	13,9	100,0
Összesen	79,2	8,5	12,3	100,0

7. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartások aránya aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő gazdasági aktivitása szerint, 2009 (folytatás)

(%)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő gazdasági aktivitása			Összesen
	aktív	munkanélküli	egyéb inaktív	
<i>Különleges események megünneplése:</i>				
Igen	81,2	7,3	11,5	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	51,4	26,7	21,8	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	71,1	6,9	21,9	100,0
Összesen	78,8	8,7	12,5	100,0
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre:</i>				
Igen	85,8	5,5	8,6	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	62,2	17,5	20,3	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	83,4	5,1	11,5	100,0
Összesen	79,1	8,7	12,2	100,0
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>				
Igen	81,4	7,8	10,8	100,0
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	56,6	20,0	23,4	100,0
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	76,7	1,7	21,5	100,0
Összesen	78,2	9,1	12,7	100,0
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>				
Igen	80,1	8,2	11,7	100,0
Nem	49,6	23,2	27,2	100,0
Összesen	78,4	9,0	12,6	100,0
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>				
Igen	79,9	8,3	11,8	100,0
Nem	74,6	9,6	15,8	100,0
Összesen	78,8	8,5	12,6	100,0
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>				
Nem	81,4	7,2	11,4	100,0
Igen	47,1	24,2	28,6	100,0
Összesen	78,9	8,5	12,7	100,0

8. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő gazdasági aktivitása szerint, 2009

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő gazdasági aktivitása			Összesen
	aktív	munkanélküli	egyéb inaktív	
Napi háromszori étkezés:				
Igen	1 157	146	195	1 499
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	2	11	3	16
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	0	–	1	1
Összesen	1 160	157	199	1 516
Legalább naponta egyszer hús, húskészítmény, hal fogyasztása:				
Igen	1 047	101	141	1 289
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	85	51	54	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	26	4	5	35
Összesen	1 159	157	199	1 515
Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása:				
Igen	1 004	80	125	1 209
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	127	68	65	260
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	28	10	9	47
Összesen	1 160	157	199	1 516
Két pár (időjárási viszonyokat figyelembe véve, váltócipő is) megfelelő cipő				
Igen	1 124	133	177	1 434
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	36	24	19	78
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	1	0	4	5
Összesen	1 160	157	199	1 517
Újonnan vásárolt ruha:				
Igen	949	74	121	1 144
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	181	78	71	330
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	28	5	8	41
Összesen	1 159	157	199	1 515
Életkorának megfelelő könyv				
Igen	1 047	90	143	1 280
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	87	59	42	188
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	21	8	14	42
Összesen	1 155	157	199	1 511
Kültéri játékok:				
Igen	962	81	124	1 167
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	141	71	63	275
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	46	5	9	59
Összesen	1 149	156	195	1 501
Beltéri játékok:				
Igen	1 040	91	152	1 283
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	88	62	41	191
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	28	2	4	35
Összesen	1 156	156	197	1 509
Rendszeres szabadidő tevékenységben való részvétel:				
Igen	761	43	77	881
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	185	79	80	344
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	169	26	29	223
Összesen	1 114	148	187	1 449

8. A 16 évnél fiatalabb gyermeket nevelő háztartásokban élő gyermekek száma aszerint, hogy biztosítva volt-e számukra a megjelölt termék, szolgáltatás, a háztartásfő gazdasági aktivitása szerint, 2009 (folytatás)

(ezer fő)

A háztartás minden 16 éven aluli tagjának biztosított-e:	A háztartásfő gazdasági aktivitása			Összesen
	aktív	munkanélküli	egyéb inaktív	
<i>Különleges események megünneplése:</i>				
Igen	1 059	111	159	1 329
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	65	41	31	136
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	33	4	8	45
Összesen	1 157	157	198	1 511
<i>Baráti körük rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre:</i>				
Igen	661	45	70	776
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	252	90	92	435
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	224	17	29	270
Összesen	1 137	153	191	1 481
<i>Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel:</i>				
Igen	512	59	70	642
Nem, mert nem engedhetik meg maguknak	56	29	30	115
Nem, egyéb okból (nincs szándékukban, nem szeretnék az adott terméket fogyasztani)	19	2	6	26
Összesen	587	89	106	783
<i>Megfelelő hely a tanulásra, házi feladat elkészítésére?</i>				
Igen	562	73	89	724
Nem	28	16	17	61
Összesen	591	89	106	785
<i>Lakóhelyük szomszédságában olyan szabad terület, ahol a gyermek biztonságban játszhat?</i>				
Igen	932	121	146	1 199
Nem	229	35	54	318
Összesen	1 161	156	200	1 517
<i>Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy anyagi okból nem tudták kiváltani a háztartás valamelyik 16 év alatti gyermekének az orvos által felírt gyógyszerét?</i>				
Nem	1 171	118	169	1 458
Igen	61	44	44	149
Összesen	1 233	162	212	1 607

Módszertani megjegyzések

Az adatok a 2154. OSAP számú Háztartási Költségvetési és Életkörülmények Adatfelvétel (HKÉF) éves kikérdezés c. adatgyűjtésből, valamint a 1968-as OSAP számú kiegészítő modulból származnak. Az alapfelvétel célja az volt, hogy részletes információt szolgáltatson a lakosság és ezen belül a különböző társadalmi-gazdasági rétegek helyzetéről, a kiegészítő modul pedig az Európai Parlament és a Tanács 1177/2003/EK rendeletének 11. cikk 2. bekezdése szerint – az évente változó tematikájú adatok felvétel keretében – 2009-ben a nem anyagi deprivációval foglalkozott.

A kiadványban használt főbb fogalmak

Háztartás a háztartás-statisztikában: A háztartás olyan személyek összessége, akik függetlenül a rokoni kapcsolatoktól közös jövedelmi, illetve fogyasztói közösséget képeznek, folyamatos életviteli költségeiket részben vagy egészben közösen viselik. A felvétel a háztartáshoz tartozónak tekinti az ideiglenesen távol élő diákokat, munkavállalás miatt távollévőket azokban az esetekben, mikor ellátásukról döntően a megfigyelt háztartás gondoskodik, illetve utóbbiak esetében, ha jövedelmükkel alapvetően hozzájárulnak a háztartási kiadásokhoz.

Háztartásfő: egycsaládos háztartás esetén a férj vagy a férfi élettárs. Ha egy szülő eltartott gyermek(ek)kel alkot egy háztartást, akkor a szülő. Többcsaládos és nem családi háztartások esetében a családfők közül az aktivitás, a nem és a kor a kiválasztás sorrendje.

Gyermek: a háztartás 16 évesnél fiatalabb, gyermek családi állású tagjai.

Jövedelmi tizedek/ötödök (decilisek/quintilisek): a felvétel népességének az egy főre jutó évi nettó jövedelem alapján sorba rendezett tizedei/ötödei.

Medián: a középpértékek egyik fajtája, a nagyságrendben sorba állított értékek közül a középső. A mediánjövedelem azt jelenti, hogy a lakosság felének ennél kevesebb, a másik felének viszont ennél több a jövedelme.

Szegénységi küszöb: az egy főre jutó jövedelem 60%-a.

Szegénységi arány: a mediánjövedelem 60%-ánál kevesebb jövedelemmel rendelkező háztartásokban élő személyek aránya.

Szegénységi kockázat: az adott csoportba tartozók szegénységi aránya az országos szegénységi arányhoz viszonyítva. Ha értéke 1 alatti, akkor az átlagosnál kisebb, ha feletti az átlagosnál nagyobb a szegénységi kockázat.

Hiányzó érték: az adott kérdésre nem válaszolók száma, a hiányzó értékeket az elemzés során nem vettük figyelembe.

Jelmagyarázat:

- = A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő
- 0 = A mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Janák Katalin főosztályvezető

További információ: Mencző Beatrix,

telefon: 345-6165, beatrice.menczo@ksh.hu

[Információs szolgálat](#), telefon: 345-6789, fax: 345-6788